

Inspiratiesessie

Natuurvriendelijk groenbeheer

Icarusblauwtje →
← Porseleinvlinder

Inspiratiesessie Natuurvriendelijk Groenbeheer

Biodiversiteit in stad en dorp, voorbeeld bestuivende insecten

Idylle: bloemen voor vlinders, bijen en mensen

Beheer van bermen en groenstroken

Kleurkeur: keurmerk voor natuurvriendelijk bermbeheer

Water als sleutelfactor

Woonwijken bieden heel veel kansen

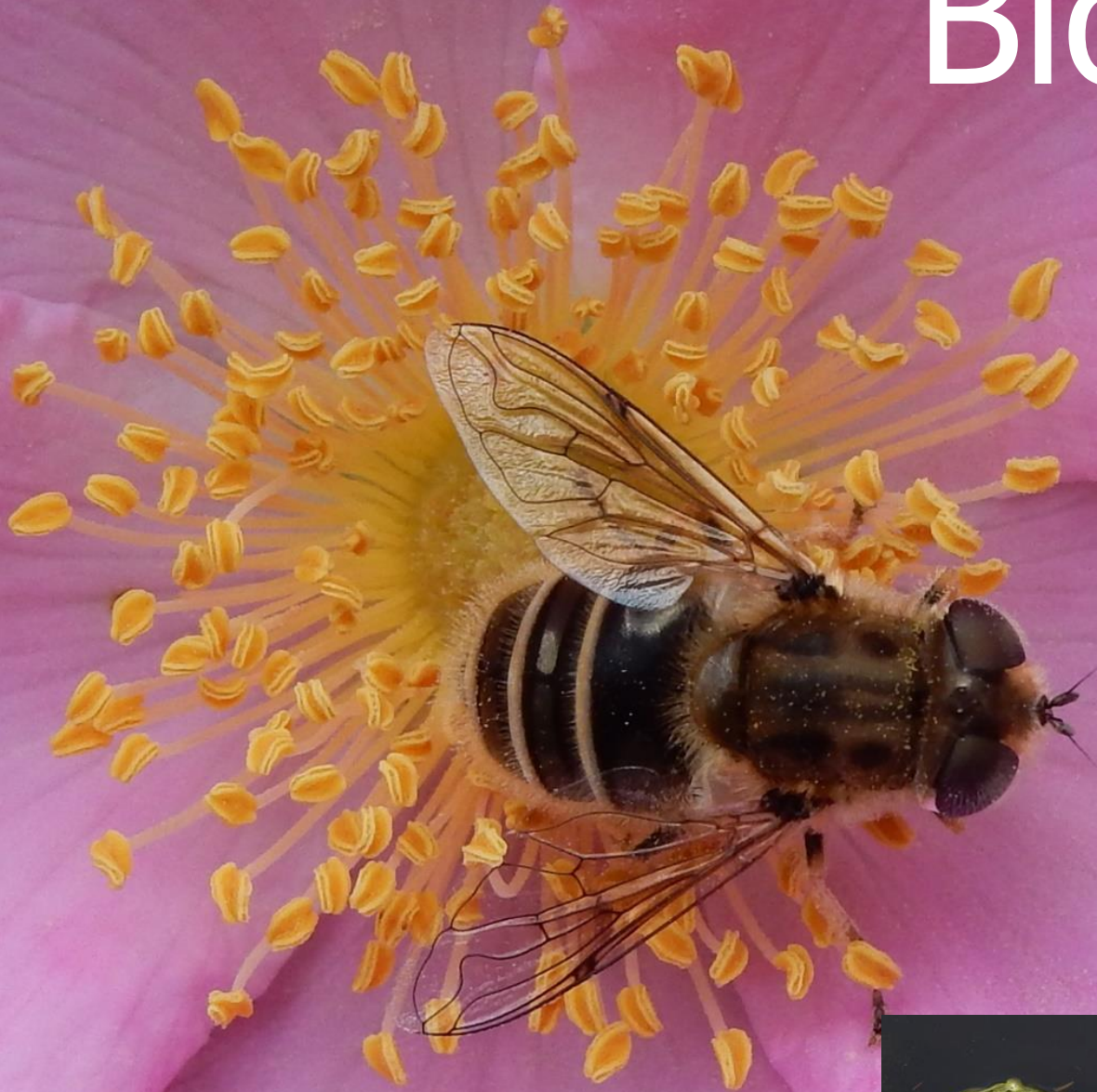
Bedrijventerreinen: **M**aatschappelijk **V**erantwoord **O**ndernemen

Communicatie: hoe krijg je de 'burgers' enthousiast?

Biodiversiteit

in stedelijk gebied

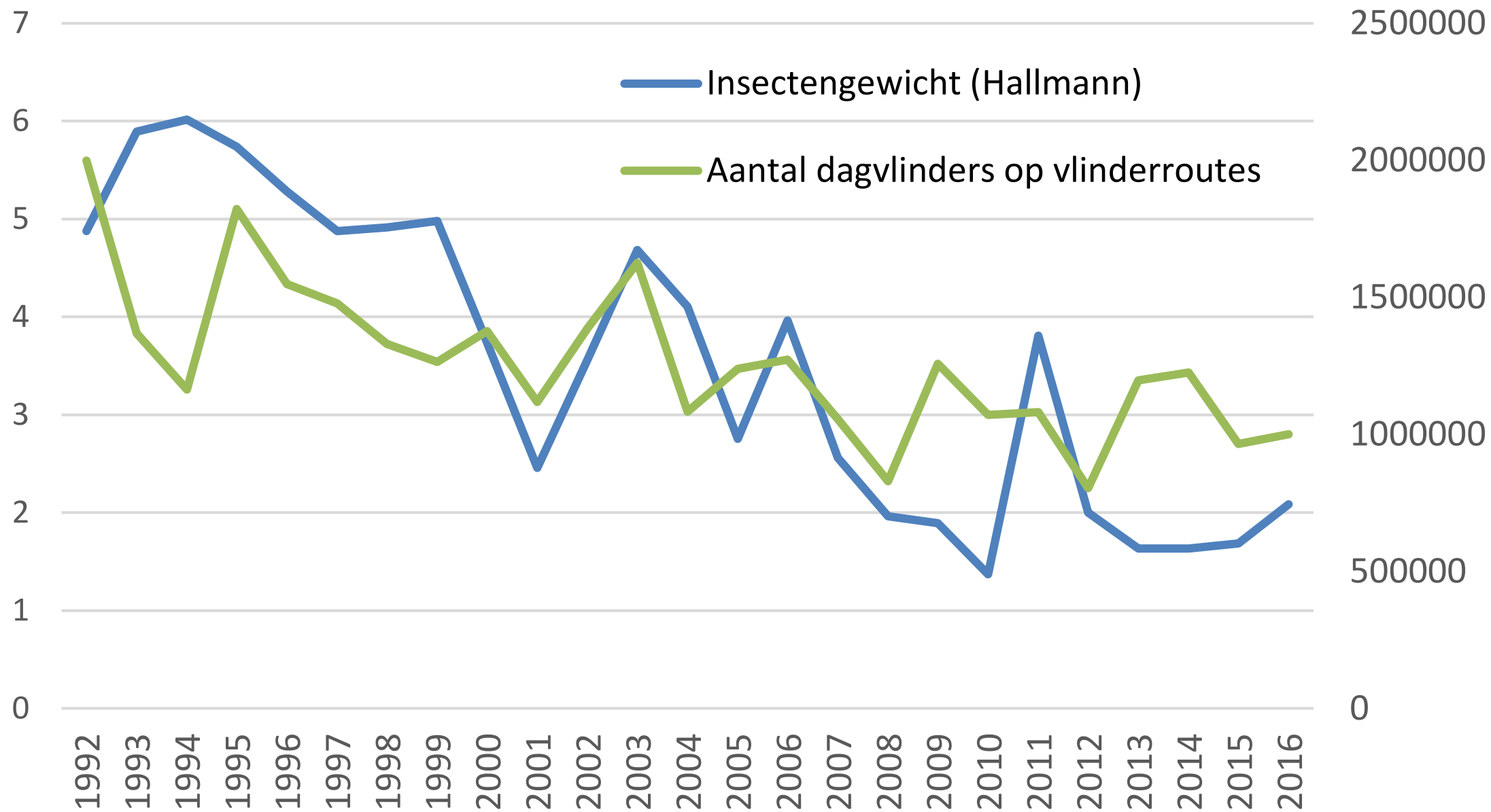

Insecten

MOTH NUMBERS

at the
European Parliament - Brussels

Moth Species: 50

Moth Numbers: 1040

Trapping date: a night in **1992**

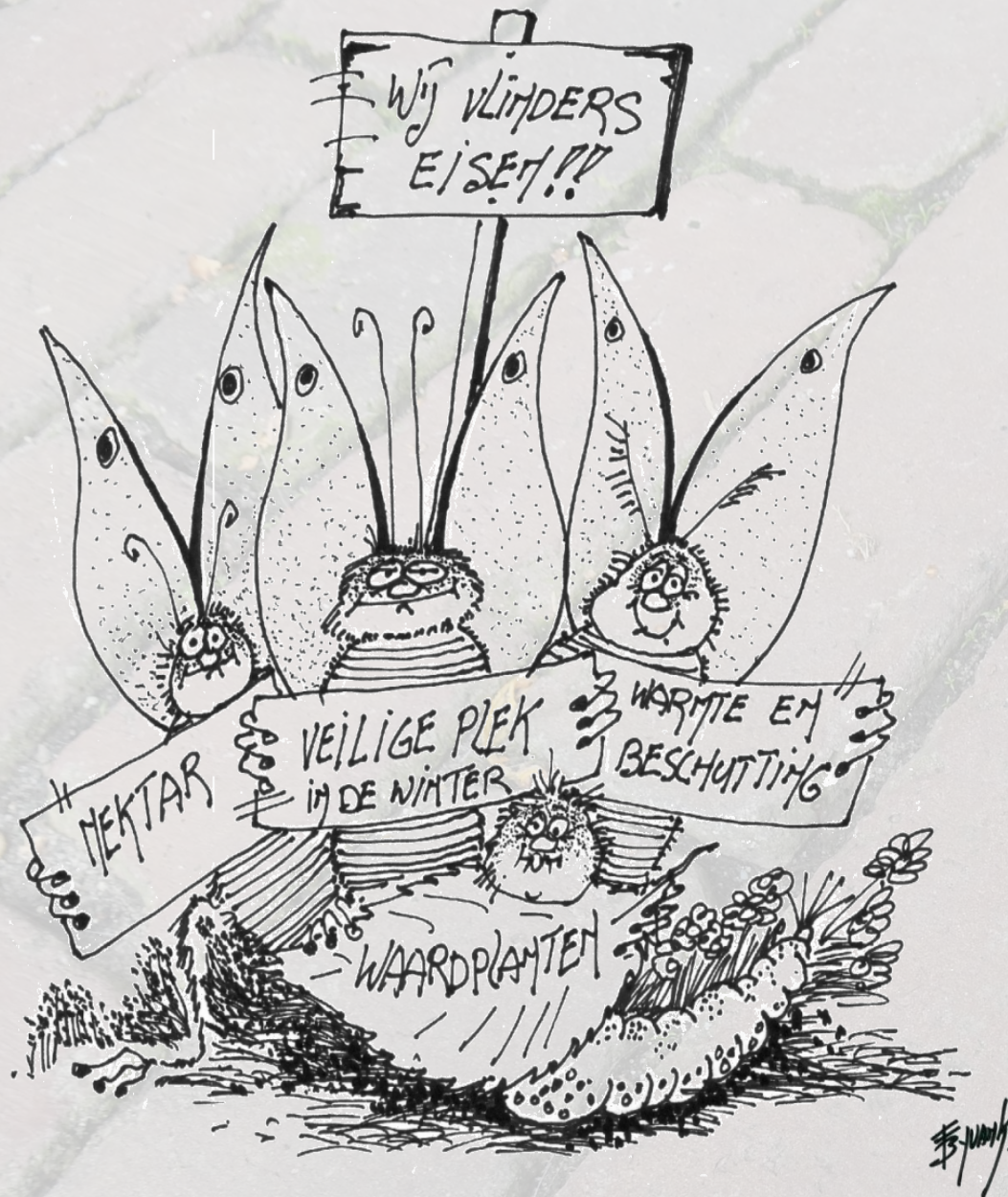
Trapping, Identification and Poster: © Bart Van Camp

Wat hebben bijvoorbeeld
vlinders en **bijen** nodig

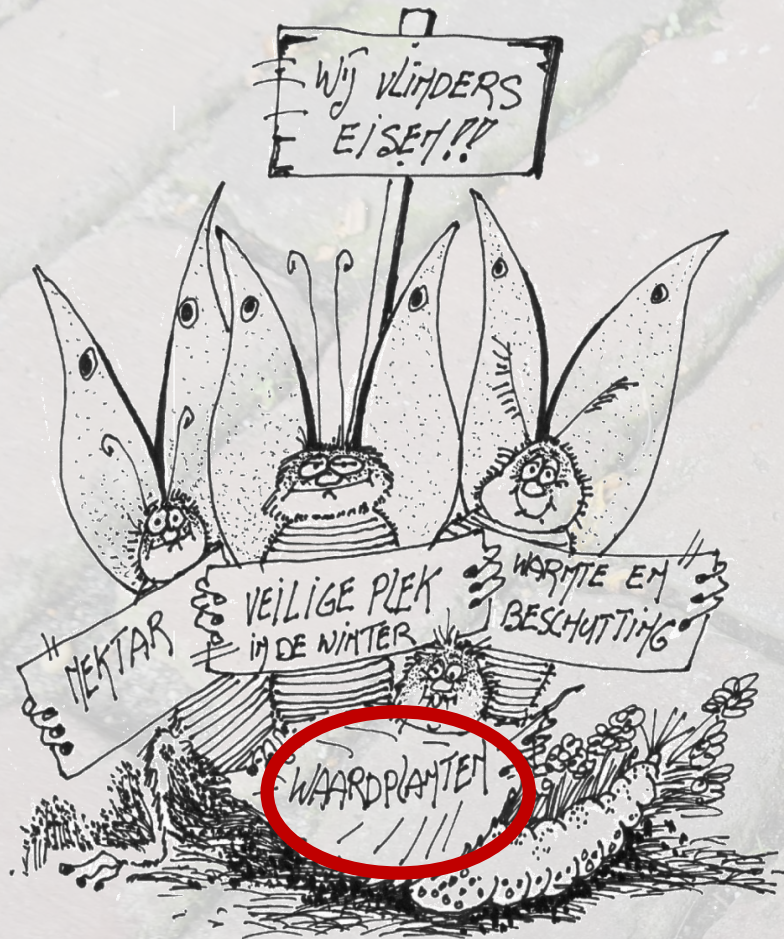

Dat is duidelijk,
maar zo simpel
is het niet!

Wij vlinders eisen!

Waardplanten voor de rups

Dikkopjes en zandoogjes: allerlei (banale) grassen

Kleine en bruine vuurvlinder: schapenzuring, veldzuring

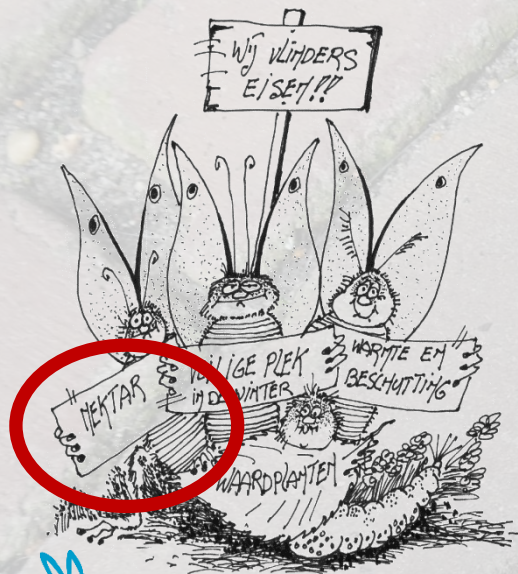
Icarusblauwtje: o.a. gewone rolklaver & kleine klaver

Bruin blauwtje: reigersbek en ooievaarsbek

Koninginnenpage: (wilde) peen & andere schermbloemigen

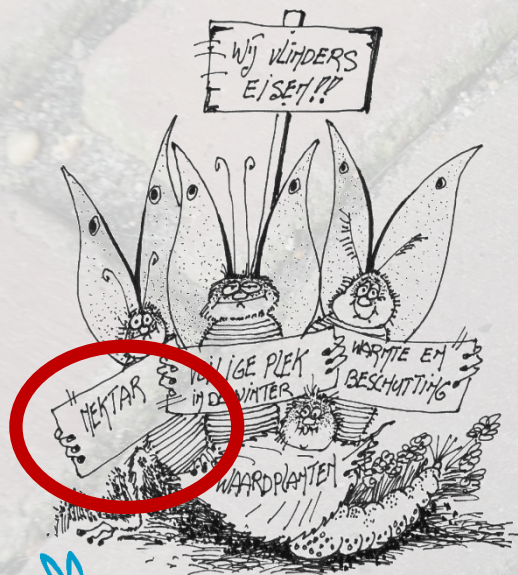
Oranjetipje en koolwitjes: diverse kruisbloemigen

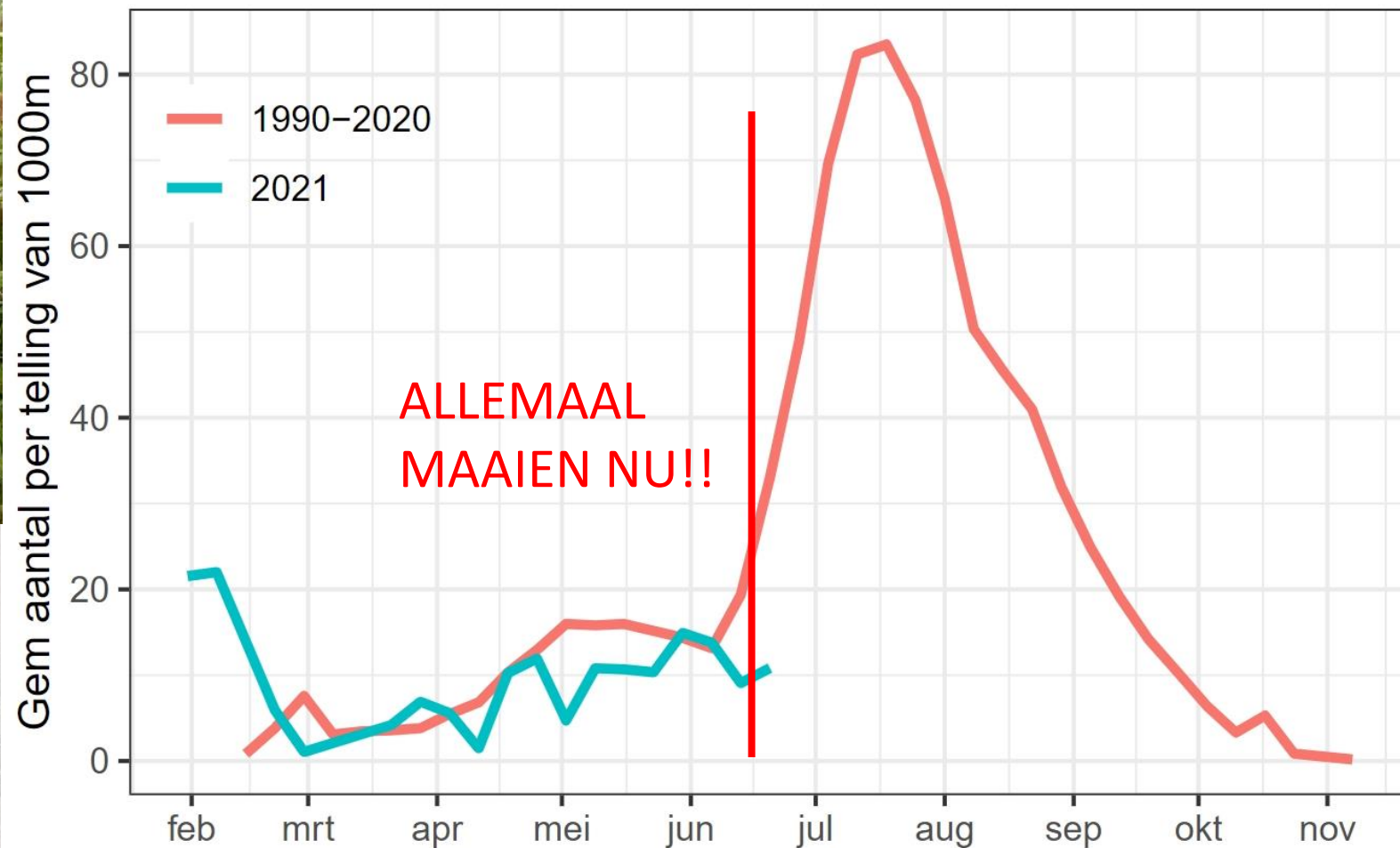

Nectar het jaar door

Gemiddeld aantal dagvlinders in meetnet vlinders

Nectar het jaar door

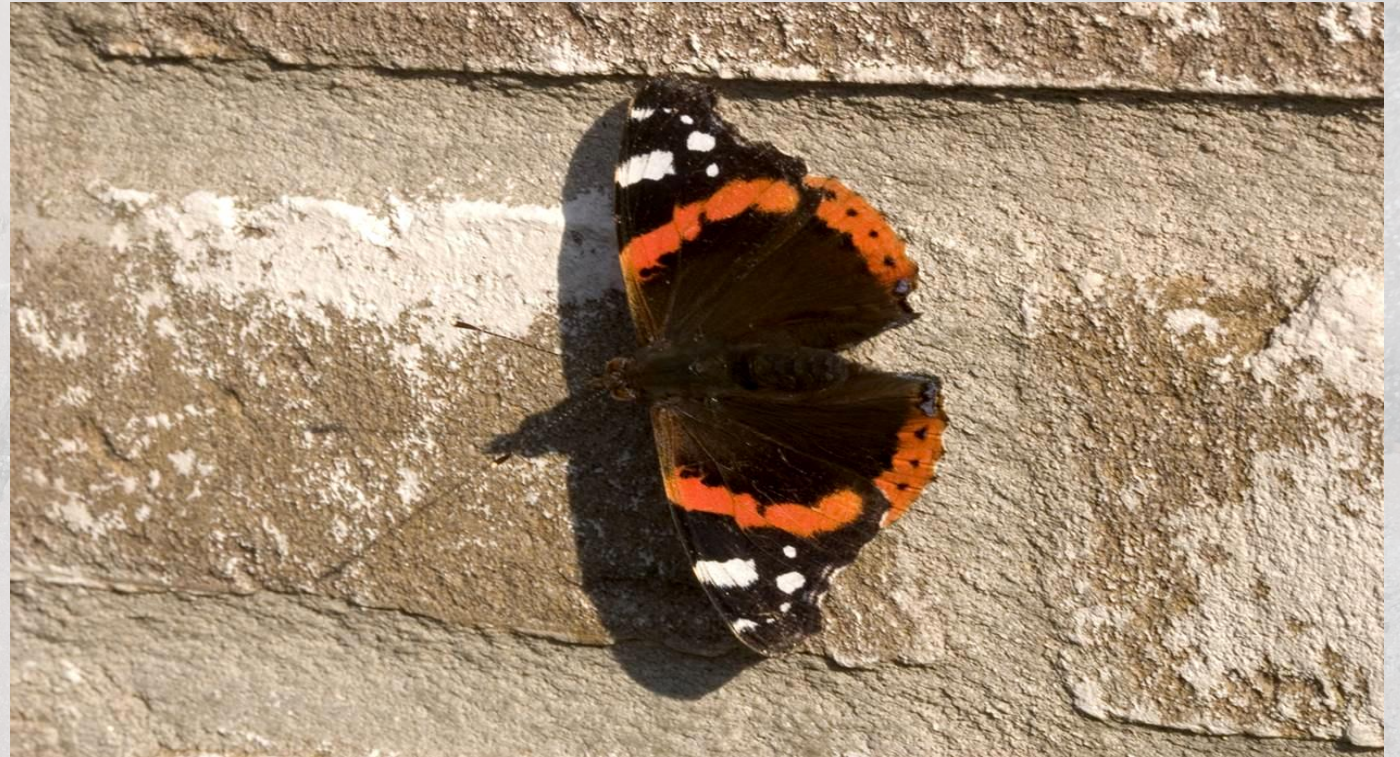
Gazon

Gazon: maaimeniet

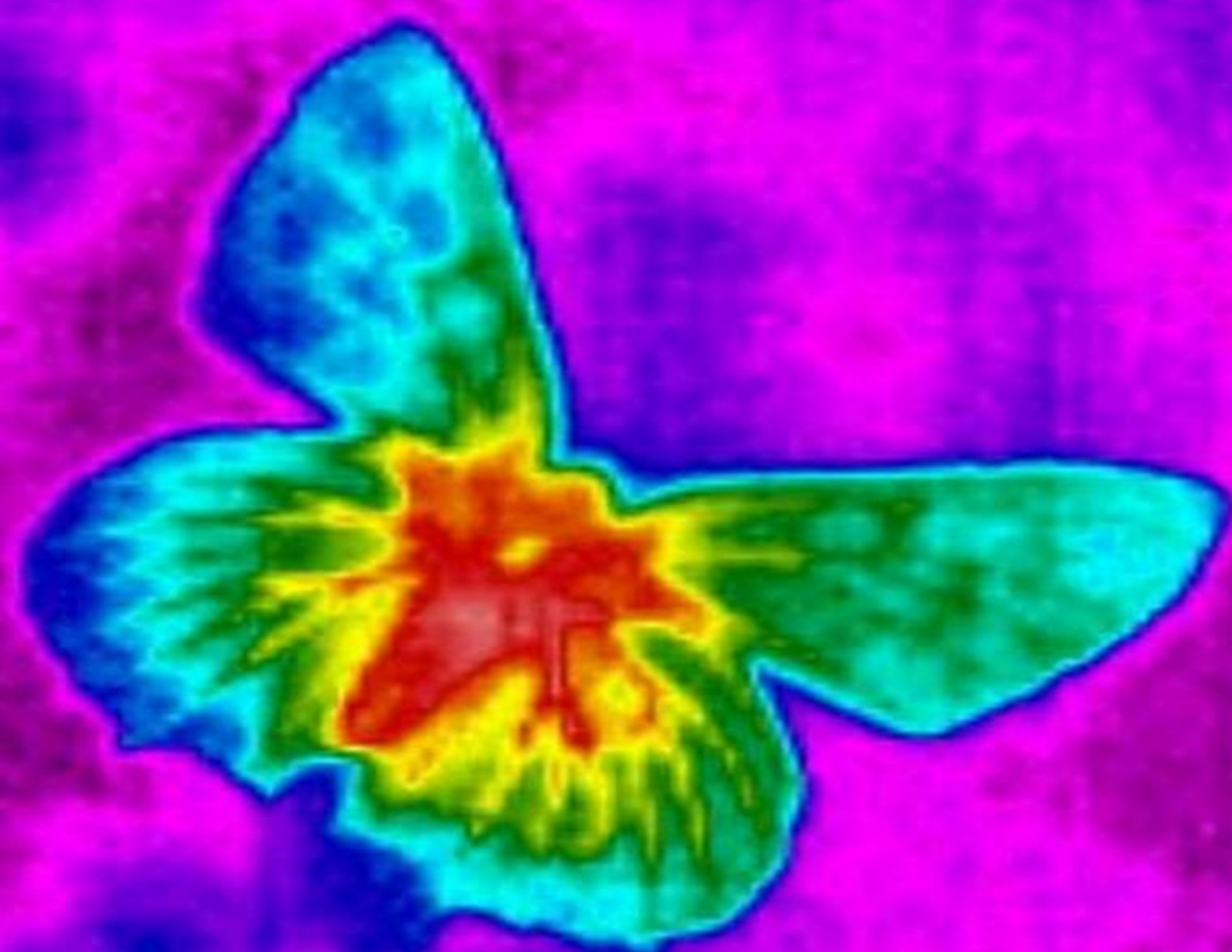

Wij vlinders eisen!

Warmte en beschutting

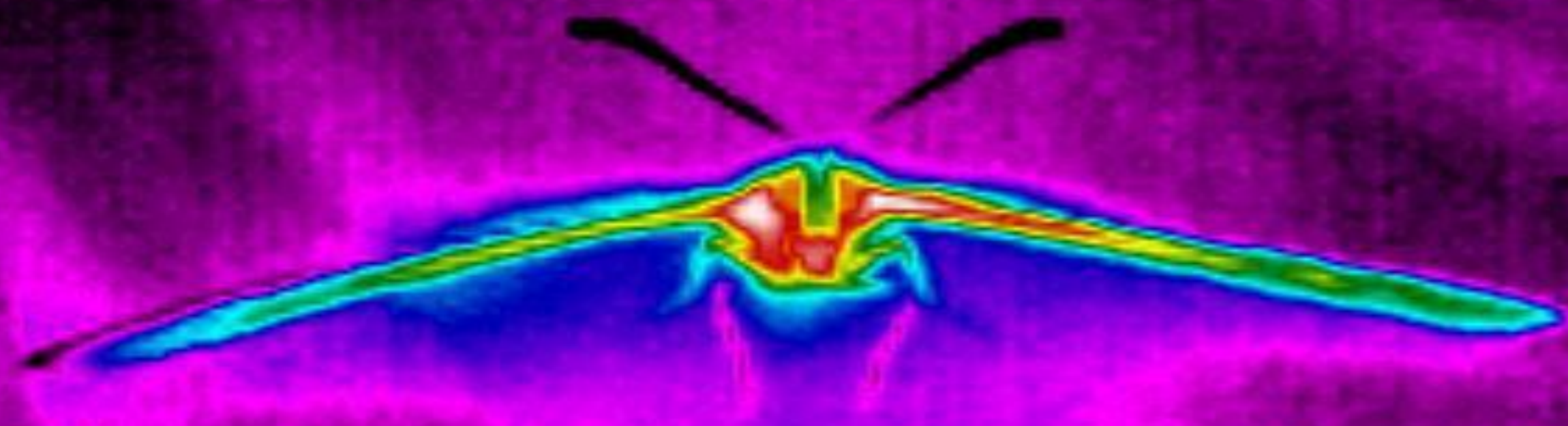
25.0 °C

17.3

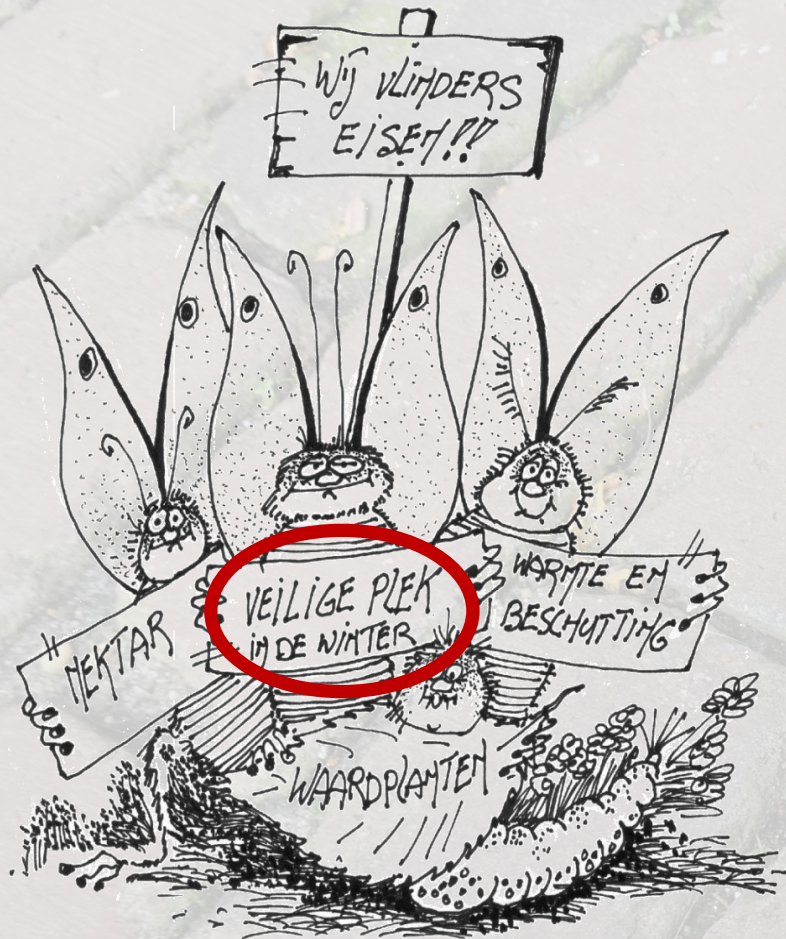

30.8 °C

23.8

Wij vlinders eisen!

Veilige plek in de winter

Overwintering Als vlinder:

citroenvlinder

dagpauwoog

kleine vos

gehakkelde aurelia

atalanta

Overwintering

Zwartsprietdikkopje: als ei

Argusvlinder: als rups

Oranjetipje: als pop

Wat hebben bijvoorbeeld
vlinders en **bijen** nodig

Natuurvriendelijk Groenbeheer

Nest

Foerageerhabitat

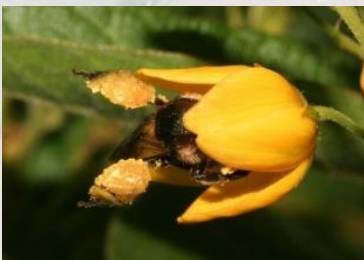
Meeste bijen: <500 m
Hommels: tot 3 km

Pluimvoetbij: alleen stuifmeel van paardenbloemachtige planten

Slobkousbij: wederik

Kattenstaartdikpoot: kattenstaart

Ranonkelbij: boterbloem

Grijze zandbij: wilgenkatjes

Pieter van Breugel,
Gasten van bijenhôtels

Pieter van Breugel,
Gasten van bijenhotels

Pieter van Breugel,
Gasten van bijenhôtels

A photograph of a park. On the left, a paved path leads into the distance. The middle ground is a large, green lawn. In the background, there is a blue pond with a small, arched bridge crossing it. Trees are scattered throughout the park, and a long shadow of a tree is cast across the grass on the right. The text "MEER KLEUR IN HET GROEN!" is overlaid in the center of the image.

MEER KLEUR
IN HET GROEN!

welkom
in deze **IDYLLE**
Bloemen voor vlinders, bijen en mensen

Welkom in deze IDYLLE, de bloemengedreepte hof van de Universiteit van Amsterdam. Hier vindt u een rijk aanbod aan bloemen voor vlinders, bijen en mensen. De IDYLLE is een samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam en de Stadsdienst Groen. De IDYLLE is een bloemengedreepte hof van de Universiteit van Amsterdam. Hier vindt u een rijk aanbod aan bloemen voor vlinders, bijen en mensen. De IDYLLE is een samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam en de Stadsdienst Groen.

Najaar 2014

28 mei

2 augustus

welkom in deze **IDYLLE**
Bloemen voor vlinders, bijen en mensen

Even een korte pauze
Over 10 minuten ga ik verder

STRAKS:

Beheer bermen en groenstroken
Kleurkeur, Water, Woonwijken,
Bedrijventerreinen, Communicatie

Inspiratiesessie Natuurvriendelijk Groenbeheer

Beheer van bermen en groenstroken

Kleurkeur: keurmerk voor natuurvriendelijk bermbeheer

Water als sleutelfactor

Woonwijken bieden heel veel kansen

Bedrijventerreinen: **M**aatschappelijk **V**erantwoord **O**ndernemen

Communicatie: hoe krijg je de 'burgers' enthousiast?

Gouda

Andre van Kleinwee en Marieke van der Meer

Bovenste Beste Bermbeheerder 2020

**Wil je bloemen, vlinders & bijen:
Maaien en afvoeren is de manier**

A photograph of a road with tall grass and wildflowers on the sides, with a bus stop and trees in the background.

Hoe vaak wordt gemaaid is afhankelijk van de
voedselrijkdom, het vocht en de groeizaamheid
van het jaar.

Wanneer? Geen vast moment te geven, Flexibeliteit

Voedselrijke bermen: tweemaal per jaar:
Half juni, September - eind oktober

Voedselarmere bermen: eenmaal per jaar:
September - eind oktober (- februari)

Keurmerk voor ecologisch bermbeheer

Ga naar www.vlinderstichting.nl/kleurkeur

Uitgangspunten van Kleurkeur

- **Voorbereiding**
 - Samenspel opdrachtgever en opdrachtnemer: beheerplan
- **Uitvoering**
 - Elke maaibeurt gefaseerd: 15-30% van het oppervlak blijft ongemaaid
 - Restricties voor klepelen
 - Flexibiliteit om in te spelen op seizoensvariatie
- **Monitoring:** effecten van gevoerde beheer op flora en fauna worden in kaart gebracht. Binnen Kleurkeur gelden minimumeisen voor monitoring
- **Vakbekwaamheid:** cursus Kleurkeur voor uitvoerders van het beheer en hun direct leidinggevenden, verdiepingscursus voor leidinggevenden/ecologen/projectleiders

Waarom niet klepelen binnen Kleurkeur?

- Direct negatief ecologisch effect: overleving van rupsen is ca. 6%
- Schotelmaaier/cyclomaaier: overleving rupsen ca. 40%
- Indirect negatieve effecten van klepelen: verruiging, homogenisatie van de vegetatie en bijbehorende fauna
- Verruiging = meestal met 'ongewenste' plantensoorten als brandnetel, akkerdistel, ridderzuring etc

Gefaseerd maaien

- Per maaibeurt 15-30% van het contract (binnen Kleurkeur) ongemaaid laten, op schaal van max. 500m.

Waarom?

- Op locaties waar >1x per jaar gemaaid wordt, is de cyclus van beheer korter dan de levenscyclus van veel insecten
- Bij iedere maaibeurt blijven nog bloeiende planten aanwezig met nectar en stuifmeel

Hoe?

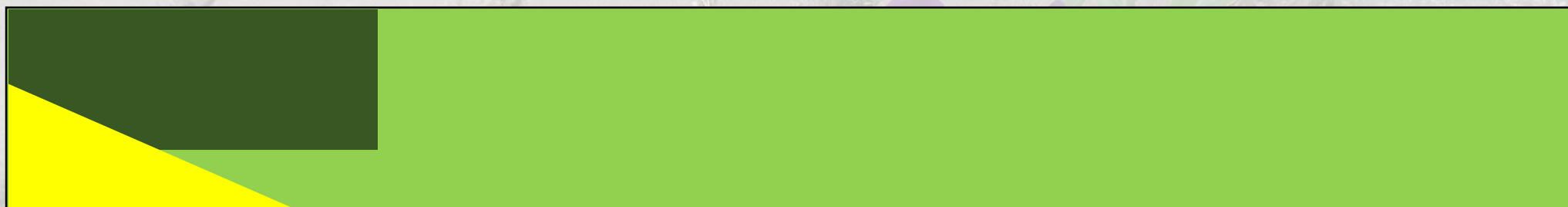

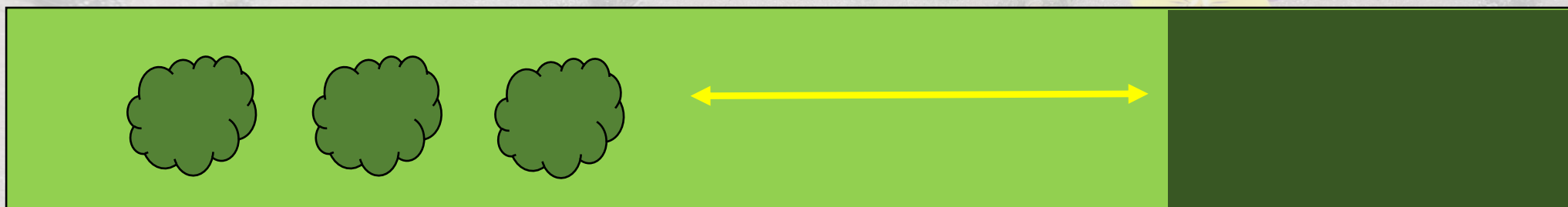
Fasering: voorbeelden

Overstaande
deel mag in
allerlei vormen

Overstaande
deel mag niet in
zichthoek staan

Overstaande
deel bij voorkeur
zonbeschenen

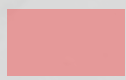

Aangepast sinusbeheer in bermen (ook niet zo heel brede!!)

Golvend maaien

 2^e Maaibeurt

weg

Golvend maaien

3^e maaibeurt

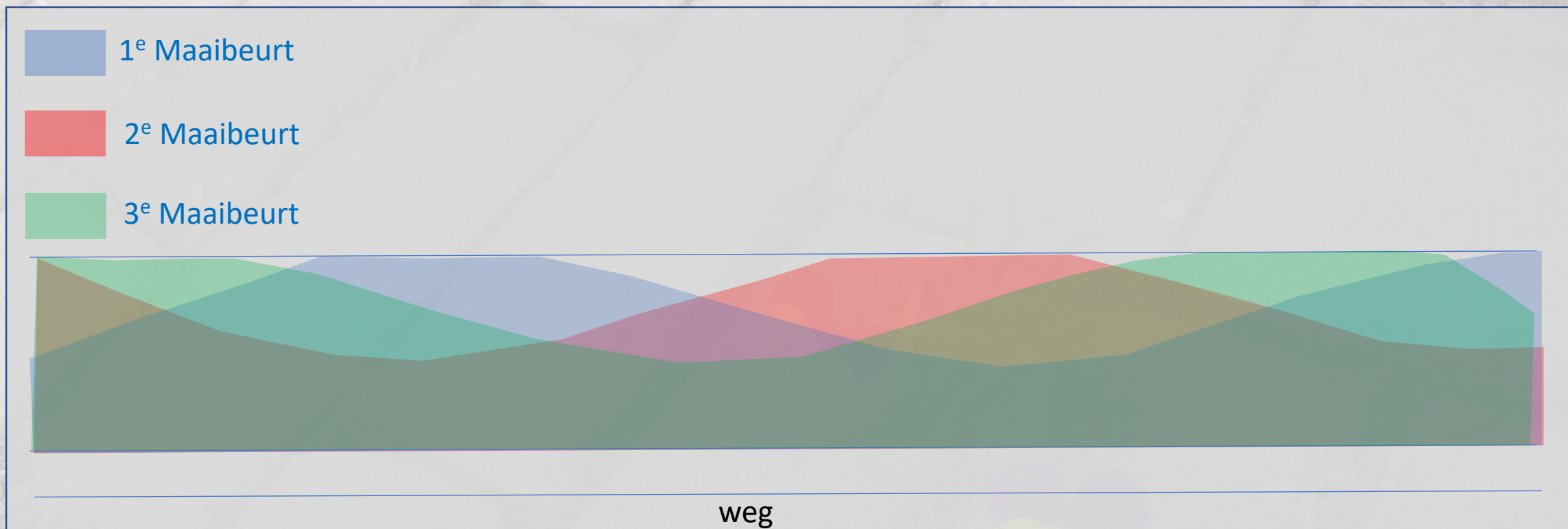

weg

Golvend maaien

Na drie maaibeurten:

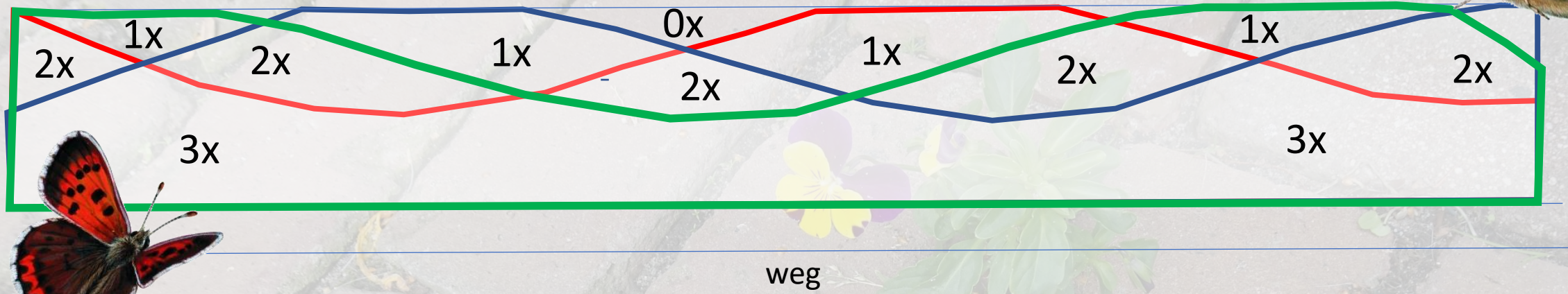

Bijvoorbeeld:

1 ^e eind mei –juni	1 ^e begin september jaar 1
2 ^e begin september	2 ^e begin september jaar 2
3 ^e jaar 2, eind mei-juni	3 ^e begin september jaar 3

Na drie maaibeurten:

Cursussen Kleurkeur

Basis: voor uitvoerenden en leidinggevenden, opdrachtgevers en opdrachtnemers!

Sinds 2019 in totaal meer dan 1000 mensen opgeleid

Gevorderden: voor leidinggevenden en ecologen

Sinds 2020 in totaal >150 mensen opgeleid

Duur: beide <1 dag met schriftelijk examen

Woonwijken en binnenstad

Bijvoorbeeld voor vlinders, met name de
graslandvlinders, de voormalig boerenlandvlinders

Het kan als je er maar rekening mee houdt

ARTIKEL

Culemborgse nieuwbouwwijk (b)lijkt
spreeuwenwalhalla

In 2016: schatting van 104 territoria op 4,2 ha

Natuurinclusief bouwen: veel informatie beschikbaar bij Vogelbescherming, Zoogdiervereniging en anderen

Naar een
kleurige toekomst
voor de sleedoornpage
in Zwolle

Zwolle

Insectenwerkgroep
Zwolle

Tuinen

Een tuin vol vlinders en andere dieren

Ook op een balkon kun je veel bereiken

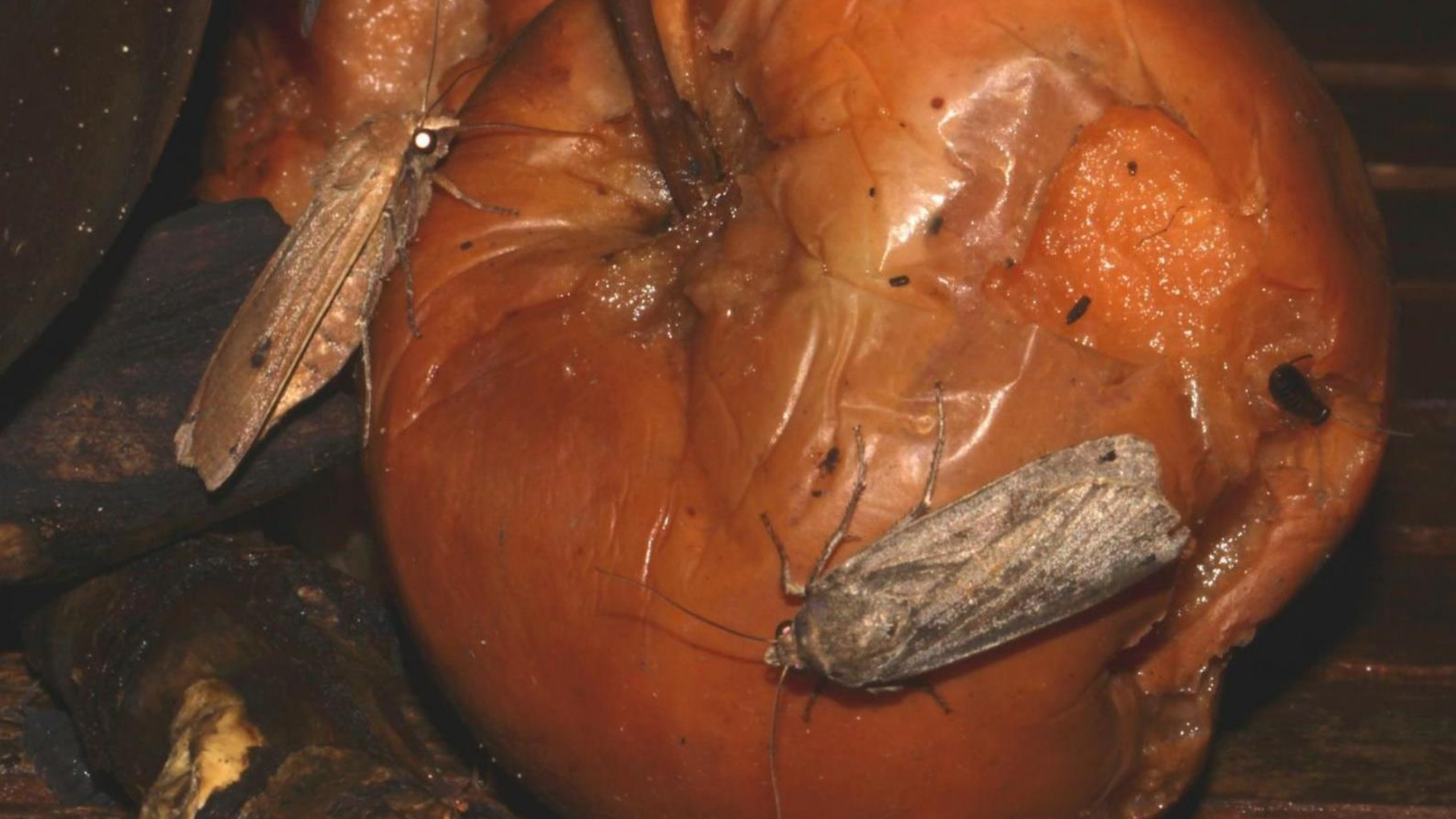

A vibrant garden scene featuring a dense bed of flowering plants. In the foreground, there are clusters of white and pink flowers, possibly roses or hydrangeas. Behind them, tall purple flower spikes, likely Buddleja, stand out against a backdrop of green foliage. To the right, several yellow lilies are in bloom. The garden is situated next to a well-maintained green lawn.

De tuin
als kroeg

A photograph of a two-story house with a red-tiled roof and yellow window frames. The house is partially obscured by dense green foliage and trees. In the foreground, there is a large, vibrant garden with various plants, including tall purple flowers on the left and right sides. The text "De tuin als thuis" is overlaid in the center of the image in a white, sans-serif font.

De tuin als thuis

Water

Denk aan de ontheffing tijdelijke natuur!

A photograph of a modern, multi-story building with a curved facade and large glass windows. In the foreground, there is a lush green roof or garden area with various plants, including tall yellow flowers and purple flowers. A large, leafy tree stands on the right side of the image. A dirt path leads through the greenery towards the building. The text "Veel bedrijven willen wel, als ze maar weten hoe!" is overlaid in white on the lower part of the image.

Veel bedrijven willen wel,
als ze maar weten hoe!

- Legende**
- Pad/weg
 - Grasland met laag gras (Lolium perenne)
 - Bloemrijk grasland met heidebloemen
 - Niet heel intensief beheerd
 - Heidegrasland
 - Bomen (Alnus)
 - Heidebos met laag gras (Lolium perenne) en heidebloemen
 - Water (vijver)
 - Grond
 - Perceelgrens
 - Grond 2021

Bloemmengsel met maaipad

Bloemmengsel sferimpressie

Boomstam welke mag verteren

Bomen: *Alnus x spaethii* 'Spaeth'

Tilia tomentosa 'Pendula'

Banckes hout

Picknicktafels hout

Bijenkast

Projectnaam: Ontwerp en aanleg natuurplan WSD Haarlem		
Tel. naam:	20211122 Ontwerp natuurplan op de 1 PWS	
Werk:	PWS	
Adres:	Waardevogel 39	
Plaats:	Haarlem	
Ontwerp:	22-11-2021	
Schaal:	1:300	
Formaat:	A3	
Het ontwerp is bedoeld voor de aanleg van een natuurplan op de 1 PWS. Het ontwerp is bedoeld voor de aanleg van een natuurplan op de 1 PWS. Het ontwerp is bedoeld voor de aanleg van een natuurplan op de 1 PWS.		

Communicatie: intern en extern!

Communicatie:

- Communicatie **VOORDAT** er ingrepen of grote veranderingen zijn
- Laat het verhaal (ook) door **anderen** vertellen. Werk samen met b.v. IVN
- Stimuleer **burgerinitiatieven** en maak burgers mede verantwoordelijk
- Niet iedereen zal enthousiast worden. Probeer uit te leggen waarom iets gebeurt, dan heb je misschien geen **appreciatie**, maar wel **acceptatie**.
- Begin **niet** overal **tegelijk**, maar bouw het rustig op.
- Gebruik folders, informatie-avonden en wandelingen, maar **zoek ook de mensen op** op markten en dergelijke!

Communicatie:

Nu geïnspireerd aan de slag Met natuurvriendelijk groenbeheer

Dank voor de aandacht!

www.vlinderstichting.nl

OF:

kars.veling@vlinderstichting.nl

